ULKOMINISTERIÖ LAUSUNTO HEL7M1273-18
Viestintäosasto
VIE-10 Rim Mezian 17.10.2018

Viite
Muuttoliikeviestintä

Asia
Asiantuntijalausunto eduskunnan valtiovarainkunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston kuulemista varten: Muuttoliikkeen lähtöalueilla toteutettava viestintä vaatii pitkäjänteisyyttä

Asiasanat	LÄHI-ITÄ JA PERSIANLAHTI, IRAK, SOMALIA, TERRORISMI, PAKOLAISET JA MAAHANMUUTTO, ITÄ-AFRIKKA, KRIISIVIESTINTÄ, VIESTINTÄ
Hoitaa	**VIE-10**
Hoitaa UE Koordinoi	
Tiedoksi	ALI-01; ALI-10; ALI-20; ASA-01; ASA-02; ASA-10; ASA-20; ASA-40; AVS-KEO; AVS-POL; AVS-TUO; EUR-01; EUR-02; EUR-20; EUR-30; EUR-40; HAL-01; HAL-60; ITÄ-01; ITÄ-20; KEO-01; KEO-02; KEO-10; KEO-20; KEO-70; KPA-01; KPA-10; KPA-20; OIK-01; OIK-10; OIK-40; POL-01; POL-02; POL-10; POL-20; POL-30; POL-40; POL-50; STU-00; UKKMI-00; UMI-00; VIE-01; VIE-02; VIE-30; VIE-40; VNEUS; VSI-00 ALG; ANK; BEI; EUE; KAB; NAI; RAB; TEH; TUN MAAHANMUUTTOVIRASTO; SM; SUPO; VNK
Laatija jakanut	Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Ulkoministeriö on jatkanut Eurooppaan suuntaavan muuttoliikkeen lähtöalueille kohdistettua ja siellä toteutettavaa kansainvälistä viestintää. Viestinnässä on käsitelty muun muassa paluumuuttoa sekä ihmissalakuljetusta ja painotettu terrorismia sekä väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisyä.

Ulko- ja sisäministeriössä arvioidaan että hauraisiin valtioihin keskittyvä viestintä on ajankohtaista ja sillä tuetaan eri hallinnonalojen viranomaisten työtä. On edelleen perusteltua, että kansainvälisen viestinnän teemat ja sisällöt käsittelevät niitä syitä, joiden vuoksi syntyy esimerkiksi näköalattomuutta ja ihmiset joutuvat lähtemään asuinsijoiltaan tai radikalisoituvat ja liittyvät terroristijärjestön riveihin.

Eduskunnan osoittama siirtomääräraha riittää käynnissä olevien viestintäprojektien toteutukseen. Ilman jatkorahoitusta toiminta loppuu. Globaaleiden ilmiöiden äärellä tarkoituksenmukaisinta on varmistaa viestintätyölle pysyvämmät resurssit ja tätä kautta mahdollisuudet pitkäjänteiseen työhön. Ulkoministeriössä toivotaan eduskunnan rahoittavan toimintaa vielä tulevan vuoden. Vuoden aikana ulkoministeriö aikoo yhdessä sisäministeriön kanssa tuoda esille perustelut muuttoliikkeen syihin vaikuttavan viestinnän vakinaistamiseksi osana ministeriön toimintaa.

Eurooppaan suuntaavan muuttoliikkeen lähtöalueille kohdistetun ja siellä toteutettavan kansainvälisen viestinnän sisältöjen painopiste on tänä vuonna pakotetun muuttoliikkeen syihin vaikuttamisessa, erityisesti terrorismin ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisyssä. Viestinnässä hyödynnetään dokumentaarisia henkilötarinoita ja esimerkiksi nuorille suunnattuja dialogityöpajoja ja keskustelutilaisuuksia. Työllä toivotaan olevan myönteisiä heijastevaikutuksia myös Suomeen ja myös laajemmin Euroopassa asuviin diasporayhteisöihin, etenkin nuoriin.

Teemoina väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy, paluumuutto ja ihmissalakuljetuksen vastainen viestintä

Ulkoministeriössä käynnistettiin tänä vuonna terrorismin ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisevät viestintäprojektit Irakissa ja Somaliassa. Viestinnän tavoitteena on tarjota nuorille tietoa näkökulmia terrorismiin ja väkivaltaiseen radikalisoitumiseen johtavista syistä ja herättää esimerkiksi syrjäytymiseen sekä häirintään liittyvää keskustelua. Viestinnällä halutaan vahvistaa samalla nuorten yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta, vaikutusmahdollisuuksia ja eri ryhmien välistä vuoropuhelua.

Ulkoministeriö on ottanut osaa laajempaan, kansainväliseen terrorismin propagandaan liittyvään keskusteluun osallistumalla esimerkiksi ISIL:n vastaisen koalition viestintätyöryhmän tapaamisiin ja toimintaan. Lisäksi yhteistyötä tehdään kansallisella tasolla ja ulkoministeriö on mukana muun muassa sisäministeriön vetämässä väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn kansallisessa yhteistyöryhmässä. Viestintätyöhön liittyy myös ulkoministeri **Timo Soinin** koulukiertueet. Eri puolilla Suomea järjestettyjen kouluvierailujen tavoitteena on lisätä nuorten tietoisuutta ja ymmärrystä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan merkityksestä väkivaltaista radikalisoitumista ehkäisevässä työssä.

Irakissa valmistui kuluvana vuonna paluumuuttoa käsittelevä paikallinen viestintäprojekti, jossa tavoitteena oli tarjota nuorille irakilaisille tietoa siirtolaisuudesta henkilötarinoiden kautta. Projektissa kuvattiin kolme lyhytdokumenttia Suomesta takaisin Irakiin palanneista henkilöistä. Dokumentteja esitettiin irakilaisille yliopisto-opiskelijoille keskustelutilaisuuksien yhteydessä. Paluumuuttajien henkilödokumentteja esitettiin paikallisella irakilaisella tv-kanavalla ja aihe kirvoitti keskustelua myös radiossa. Tekstitetyt dokumentit tukevat myös Maahanmuuttovirastossa toteutettavaa vapaaehtoiseen paluuseen liittyvää viestintää.

Loppusyksystä on toteutettu lisäksi Irakiin suunnattu ihmissalakuljetuksen vaaroja käsittelevä viestintäkampanja. Viestinnässä painotetaan salakuljettajien epätotuudenmukaisia lupauksia. Suomea ja Suomen turvapaikkajärjestelmää käsittelevien muuttoliikeviestinnän perusmateriaaleja ylläpidetään ja päivitetään aktiivisesti loppuvuoden aikana. Viestisisältöjä täydennetään muun muassa Irakissa ja Somaliassa kuvatuilla paluumuuttoa käsittelevillä dokumenteilla. Varsinaisesti Suomeen liittyvästä sosiaalisen median tai muun viestinnän kampanjointiin ei tässä yhteydessä ole nähty erityistä syytä, sillä säännöllisen media- ja hakukoneseurannan perusteella Suomeen ei ole kohdistunut tänä vuonna erityistä kiinnostusta Euroopan ulkopuolella. Säännöllisellä seurannalla ja sivuston sisällöillä voidaan kuitenkin varautua muuttuviin tilanteisiin.

Pitkäjänteinen työ vaatii pysyvämmät resurssit

Ulkoministeriössä ja sisäministeriössä arvioidaan, että kansainvälinen ja hauraisiin valtioihin keskittyvä viestintä on ajankohtaista ja sen tulee olla kestävää ja suunnitelmallista. Ministeriöissä viestintä nähdään tärkeänä ja sillä tuetaan eri hallinnonalojen viranomaisten työtä. Viestintä on samalla osoitus Suomen moniulotteisesta ja kansainvälisestä osallistumisesta turvallisuutta ylläpitävään toimintaan. Vaikka viestintää toteutetaan paikallisesti esimerkiksi Somaliassa, sosiaalisen median ja satelliittikanavien kautta viesti voi tavoittaa somalidiasporat ympäri maailmaa. Irakissa toteutettava viestintä korostuu, kun Suomi valmistelee suurlähetystön uudelleen avaamista Bagdadiin. Muuttoliikettä käsittelevä ja väkivaltaisen radikalisoitumisen vastainen viestintätyö on ollut monella tapaa pioneerityötä ja on huomioitava, että toimintaan liittyy myös epävakaiden ympäristöjen mukana tuomia haasteita.

Terrorismin ja väkivaltaisen radikalisoitumisen vastainen työ sekä pakotetun muuttoliikkeen muuttoliikkeeseen perimmäisiin syihin puuttumisen tärkeys eivät Suomen näkökulmasta ja näköpiirissä ole häviämässä minnekään lähivuosina, päinvastoin. On edelleen perusteltua, että kansainvälisen viestinnän teemat ja sisällöt käsittelevät niitä syitä, joiden vuoksi syntyy esimerkiksi näköalattomuutta ja ihmiset joutuvat tämän vuoksi lähtemään asuinsijoiltaan tai radikalisoituvat ja liittyvät terroristijärjestön riveihin. Globaalin muuttoliikkeen ennustetaan kasvavan entisestään lähitulevaisuudessa ja esimerkiksi UNHCR:n raportin mukaan Eurooppaan matkustavat ottavat edelleen hyvin suuria riskejä. Toisaalta muun muassa YK on raportoinut, että terroristijärjestö ISIL jatkaa toimintaansa vahvistamalla maailmanlaajuisia verkostojaan sitä mukaan kun fyysinen läsnäolo Irakissa ja Syyriassa on heikenty-

nyt. Uinunut mediatoiminta on aktivoitunut uudestaan ja siirtynyt ISIL:n keskiöstä sen yhteystyökumppaneille.

Eduskunnan osoittama siirtomääräraha riittää käynnissä olevien viestintäprojektien toteutukseen Irakissa ja Somaliassa. Ilman uutta lisämäärärahaa toiminta loppuu, eikä uusia viestinnän sisältöjä ja hankkeita voida toteuttaa. Myös viestintää hoitavan viestintäasiantuntijan määräaikainen työsuhde päättyy vuodenvaiheessa. Uudella jatkorahoituksella voidaan kehittää työtä, jatkaa hankintoihin perustuvia viestintäprojekteja ja vaikuttaa sekä hyödyntää oppeja myös kansainvälisen yhteistyöverkoston kautta. Globaaleiden ilmiöiden ja ongelmien äärellä tarkoituksenmukaisinta on varmistaa viestinnälle pysyvämmät resurssit ja luoda tätä kautta mahdollisuudet pitkäjänteiseen työhön ja suunnitelmallisuuteen. Ulkoministeriössä toivotaan eduskunnan rahoittavan Eurooppaan suuntavan muuttoliikkeen syihin vaikuttavaa kansainvälistä viestintää vielä tulevan vuoden, jotta toiminta jatkuu katkeamattomana yli hallituskauden. Vuoden aikana ulkoministeriö aikoo yhdessä sisäministeriön kanssa tuoda esille tarpeet ja perustelut muuttoliikeviestinnän vakinaistamiseksi osana ulkoministeriön toimintaa.

LIITTEET -